

FÖRSTUDIE: Breddat arrangörskap

Uppbyggnad av arrangörscentrum hos Riksteatern Skåne

Ulrika Lind

Beställare: Riksteatern och Riksteatern Skåne i samverkan med Kultur Skåne

Innehållsförteckning

1. Uppdraget	3
2. Sammanfattning	5
3. Regionala möjligheter till stöd och samarbete	7
3.1 Kultursamverkansmodellen	7
3.2 Regionala mål och utvecklingsområden för scenkonsten i Skåne	7
3.3. Riksteatern som regional resurs	8
3.4 Varför breddat arrangörskap?	9
4. Scenkonstbegreppet	11
5. Arrangörerna – vilka är de?	12
5.1 Teaterföreningarna och andra ideella arrangörsföreningar.....	12
5.2 Professionella arrangörer och scener	12
5.3 Konst- och kulturskapare som arrangörer.....	12
5.4 Unga arrangörer	13
5.5. Andra regionala aktörer som resurs för arrangörsutveckling.....	14
5.6 Arrangörsrollen – vad kan den innebära?.....	16
6. Arrangörscentrum som verktyg för regional utveckling genom scenkonst	17
6.1 Resurscentrum för scenkonst.....	17
6.2 Behov och förväntningar hos arrangörerna i förhållande till arrangörscentrum	17
6.3 Arrangörer som resurs för regional utveckling	18
6.4 Lokal samverkan	19
6.5 Resurspool för teknik, producenter och ekonomisk hantering.....	19
6.6. Interregional samverkan kring produktion – ”satellitverksamhet”?	20
7. Finansiering, stödssystem och ekonomiska vägar	22
7.1 Kultur Skånes bidragsgivning.....	22
7.2 Genomlysning av stöd och resurser.....	23
7.3 Arrangörens ansvar för ökade medel.....	23
7.4 Statliga arrangörsmedel för regional fördelning?	23
7.5. Regional dialog för utveckling av ekonomiska och praktiska stödformer	24
8. Jämställdhet	25
9. Internationellt	25
10. Samarbete mellan institutioner och civilsamhällets arrangörer	26
11. Förslag	28
11.1 Uppbyggnad av resurscentrum för scenkonst	28
11.3 Arrangörsfrämjande insatser	29
12. Referenser och kontakter	30

1. Uppdraget

Genom förstudien avser Riksteatern med stöd av Region Skåne undersöka Riksteaterns förutsättningar att bidra till regional utveckling inom scenkonsten i Skåne. Förstudien ska dels behandla uppbyggnaden av ett arrangörscentrum med bas hos Riksteatern Skåne, dels visa på vägar för arrangörsfrämjande funktioner i regionen. Förstudien ska även ta sikte på nationell tillämpning.

Arbetet begränsas inte till riksteaterföreningarna utan omfattar en bredare målgrupp arrangörer i syfte att vidga möjligheterna för publik i hela regionen att ta del av ett större utbud av musik- och scenkonstproduktioner. Riksteatern vill i projektet som helhet rikta sig särskilt till unga arrangörer samt uppmuntra till nya former för arrangörskap och resursfunktioner.

Förstudien tar sikte på de utvecklingsområden som identifierats i det trepartsavtal som slutits mellan Riksteatern, Riksteatern Skåne och Region Skåne.

Övergripande mål för samverkan parterna emellan är

- att stärka kulturlivet i Skåne genom att öka medborgarnas tillgång till ett omfattande och varierat kulturutbud av hög kvalitet
- att öka kvaliteten och efterfrågan på utbudet genom ett ökat medborgar- och brukarinflytande i beslutsprocesserna
- att stimulera de befintliga teaterföreningarnas möjligheter till att vara en resurs för detta och annat engagemang i närsamhället
- att genom en ökad aktivitet hos arrangörsföreningarna uppnå en större utväxling av stödet till de regionala scenkonstproducenterna
- att bilda nya arrangörsföreningar och samverka med befintliga kulturföreningar med målet att skapa ett demografiskt och geografiskt heltäckande arrangörsnätverk
- att fördjupa samverkan och förståelsen mellan ideella kulturföreningar och regionala intressenter inom kulturområdet (bl.a. genom att dra nytta av det nationella nätverket "Ideell kulturallians" som representerar mer än 1 miljon medlemmar)
- att bidra till den nationella kulturpolitiska och demokratiska utvecklingen genom kunskaps- och erfarenhetsspridning av pilotarbetet i Region Skåne

I ett förändrat kulturklimat finns skäl att utröna vilken funktion Riksteatern kan fylla i relation till samtliga arrangörer i hela landet. Riksteatern avser därför att i samverkan med regionala parter skapa en modell för ett arrangörscentrum där Riksteaterns framtida roll är definierad, och relationen till övriga aktörer (arrangörer, producentledet och regionala beslutsfattare) tydliggjord. Likaså nyckelfunktioner och kontaktvägar, samt att ytor för samverkan blir synliga och resurser utnyttjas på ett mer effektivt och hänsynsfullt sätt.

Förstudien ska

- visa om och hur Riksteatern genom ett arrangörscentrum kan bära ett utökat ansvar för arrangörsfrågorna i regionen
- visa hur det civila samhällets förutsättningar att ta ansvar för regional utveckling kan öka genom ett bred samverkan
- belysa vilka andra arrangörsintressenter som finns samt definiera stödbehov hos dessa
- visa vad ett arbetssätt med bred samverkan kan innebära, samt eventuella svårigheter respektive vinster
- hur arrangörsfrågorna på ett naturligt sätt ska kunna kopplas till produktionsledet
- behandla ansvarsuppdelning och finansiering i relation till arrangörscentrat

Det nationella projektet ska sedan

- synliggöra de särskilda stöd-, resurs- och utvecklingsbehov som gäller hos respektive regions arrangörer
- visa på nationell tillämpning av förstudien samt de erfarenheter Riksteatern Skåne gör i trepartssamarbetet
- dra nytta av över landet genomförda och pågående arrangörsutvecklingsprojekt
- samverka med regionala såväl som nationella parter för synliggörandet av regionspecifika arrangörsfrämjande funktioner

I förstudien används begreppen arrangör och producent, arrangörsled och produktionsled. Arrangörsledet innefattar alla arrangörer av scenkonst oavsett organisationsform, men med en utgångspunkt i det ideella engagemanget. Med produktionsled avses skapare och utförare, upphovspersoner och scenutövare, institutioner och fria grupper etc.

Den del av arbetet som rör nationell tillämpning redovisas i separat studie.

2. Sammanfattning

Förstudien visar på goda möjligheter för breddat arrangörskap inom scenkonstlivet i Skåne. Frågan om finansiering för arrangörscentrum, som en del av planerat resurscentrum för scenkonst i Skåne, föreslås behandlas i ett senare skede, när behov och omfattning av ekonomiska medel studerats närmare.

Förstudien betraktar arrangörscentrum inte enbart som fysiskt centrum med sin bas hos Riksteatern Skåne, utan även som ett arbetssätt för att nå en breddad arrangörsbas samt en vidgad syn på arrangörsrollen, där *arrangörskapet* står i centrum framom *arrangören* som aktör. Förstudien behandlar bland annat

- arrangörers stödbehov
- vägar för att nå nya och unga arrangörer
- vikten av lokal samverkan

och föreslår inriktning på verksamheten, arrangörsfrämjande funktioner samt tänkbara insatser.

Enligt förstudien kan Riksteatern genom ett arrangörscentrum bära ett utökat ansvar för arrangörsfrågorna i regionen. Det ska vara möjligt för fler medborgare att ta del av en större mångfald av produktioner, och fler ska kunna inspireras till att verka som arrangörer. Befintliga arrangörer ska få stöd och samtidigt kunna bidra med sina kunskaper lokalt och regionalt.

Scenkonsten ska genom arrangörscentrum kunna göras än mer tillgänglig både på små och stora orter genom att förutsättningarna för scenkonstarrangemang belyses och förbättras, samt att förmedlingsfunktioner för den fria scenkonsten tydliggörs.

En förutsättning för ändamålsenlighet i de regionala insatserna på området är att de arrangörer som är föremål för arrangörscentrums insatser inte begränsas till riksteaterföreningarna utan även omfattar övriga ideella arrangörer inom musik- och scenkonstområdet, samt att insatser och stödssystem, både ekonomiska och praktiska, når även nya och unga arrangörer.

Med detta menas inte att Riksteatern ensam ska ansvara för arrangörsfrågorna. Däremot kan arrangörscentrum vara ett verktyg för samverkan så att befintliga resurser i regionen synliggörs och används, samt att olika aktörer gemensamt kan belysa eventuella brister i nuvarande stödssystem. Arrangörscentrum behöver således inte utföra allt arrangörsfrämjande arbete på egen hand, men finnas synlig som en koordinerande part. (Ett exempel på sådant samarbete är den arrangörskurs som genomförs 2011 som ett samarbete mellan Riksteatern Skåne, ABF, Folkets hus och parker, Musik i Syd och Malmö opera – samtliga parter med stor kunskap om arrangörsfrågor.)

Hos regionala institutioner samt hos regionens länsmusikorganisation noteras både kunskap och erfarenheter i relation till arrangörsfrågor, och en vilja att samverka med arrangörsledet i nya långsiktiga former. Likaså finns ett antal organisationer som rör sig mellan civilsamhälle och andra sfärer och som har nätverk som idag inte är varken arrangörer eller publik, men där det finns nyfikenhet och lust att samverka kring scenkonstproduktion och scenkonstarrangemang. Dessa är till exempel etniska organisationer, kulturhus, forum för kulturdialog, ungdomsnätverk etc.

En uppgift för arrangörscentrum blir att vidga samarbetskretsen och även lyfta fram bredare syften med att arrangera scenkonst; arrangörsrollen behöver inte enbart begränsas till förmedling av produktioner till en publik, utan kan även t ex innebära en mötesplats för unga och professionella utövare, vara ett forum för kompetensutveckling, m.m.

Arrangörscentrum ska även kunna uppmuntra en stärkt dialog mellan producent- och arrangörsled. Detta dels för att utnyttja befintlig kunskap och resurser gällande hela kedjan från skapande till publikmöte, dels för att korta de ekonomiska vägarna: **Så stor del som möjligt av resurser för breddat arrangörskap bör nå medborgarna i Skåne direkt, främja kvalitet, efterfrågan och tillgång, samt användas effektivt för främjande insatser, samverkan och produktion.**

En av utmaningarna i arbetet med att nå breddat arrangörskap är att se till att ständigt ha tillgång till det nationella och det regionala örnperspektivet för att hålla möjligheterna för nya vägar helt öppna, och att *samtidigt* minnas kärnan i arbetet – att varje medborgare ska ha tillgång till konst och kultur av hög kvalitet, och att se hur detta kan åstadkommas på mest ändamålsenliga sätt så att resurser och kunskap landar rätt. Arrangörscentrum kan utgöra ett värdefullt verktyg för regionen och för Riksteatern att växla mellan fokus och bredd.

Arrangörscentrum bör kontinuerligt definiera arrangörers behov och visa på hur arrangörer kan utgöra en resurs för regional utveckling; det som för vissa arrangörer utgör styrkor kan för andra utgöra stödbehov (som t ex kontakt med lokala politiker, ekonomisk hantering m.m.). Om civilsamhället ska kunna vara delaktiga som en resurs för regional utveckling måste *initiativkraften* stärkas hos ideella arrangörer, ungdomar, de fria konstutövarna osv. Detta kan arrangörscentrum hjälpa till att bevaka så att bidragssystem och institutioner, samt den nationella nivån med myndigheter och riksförbund, är tillgängliga för dessa aktörer. Arrangörscentrum bör samtidigt bevaka att just dessa system och organisationer själva inte utgör ett filter eller ett hinder för civilsamhällets engagemang i regionala frågor.

Under 2011 genomför Region Skåne ytterligare en förstudie genom vilken man närmare vill titta på förutsättningarna för ett resurscentrum för scenkonst i Skåne, samt ringa in behov och villkor hos produktionsledet. Mycket av innehållet i den här studien om breddat arrangörskap har även en produktionsaspekt, och flera aspekter därtill i en komplex scenkonststruktur med många aktörer som verkar på varierande villkor. Förstudien föreslår att inte fastställa modell och finansieringsstruktur för arrangörscentrum innan Region Skånes förstudie gällande producenternas behov i förhållande till ett resurscentrum för scenkonst är redovisad (hösten 2011), samt innan faktiska möjligheter för regional finansiering är definierade (2012). Detta för att på bästa sätt tillvarata och disponera befintliga respektive nyanslagna och eventuellt kommande resurser – ekonomiska, praktiska och fysiska. Dock föreslås i texten nedan, samt under rubriken förslag, några huvudlinjer i verksamheten, programässiga verksamhetsinsatser samt hur Riksteatern kan gå vidare med uppbyggnaden.

3. Regionala möjligheter till stöd och samarbete

Regeringens nuvarande kulturpolitiska prioriteringar är barn och unga, kulturarv för framtiden och förbättrade villkor för den nyskapande kulturen. Arrangörsstöd för dans- och musikområdet, som kan jämföras med det stöd Riksteatern ger sina föreningar, samt stöd för fria grupper inom teater, dans och musik fördelas av Statens kulturråd. Kulturrådets mål för bidragsgivningen är att uppnå ett omfattande och varierat kulturutbud av hög kvalitet för alla i hela landet. Kulturrådet fördelar även stöd till de centrumbildningar som kan ses som intresseorganisationer och förmedlare för professionella fria grupper inom teater, dans och musik. Teater- och danscentrum finns etablerade i Skåne och har idag visst samarbete med Riksteatern kring utbudsdagar och liknande. Musikcentrum och Musikcentrum Väst (MCV) verkar idag utifrån Stockholm och Göteborg men har medlemmar över hela landet. Under 2011 bildar de två organisationerna en riksförening, och enligt uppgift finns intresse att på sikt samverka med arrangörscentrum i Skåne.

3.1 Kultursamverkansmodellen

Innevarande år har en ny modell för fördelning av statliga kulturmedel till regionerna införts. Samverkansmodellen ska innebära att regionernas frihet och ansvar ökar inom kulturområdet och att kulturen ska föras närmare medborgarna. Modellen ska ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer men också bidra till ökad måluppfyllelse av de nationella kulturpolitiska målen, mål som bland annat ska stimulera deltagande, kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet för samhällets utveckling. Genom modellen ska även det statligt respektive regionalt samspel med civilsamhälle och professionellt kulturliv stärkas.

Enligt instruktion för Statens kulturråd finns vid myndigheten ett samverkansråd med uppgift att samordna de nationella kulturpolitiska intressena i samverkansmodellen. Regeringen utser de myndigheter och institutioner som ska ingå i samverkansrådet. Riksteatern är en av dessa.

I Kulturrådets utvärdering av samverkansmodellens första omgång anges att "det är viktigt att företrädare för det professionella kulturlivet och företrädare för civilsamhället på olika sätt ges möjlighet att delta i diskussionerna kring kultursamverkansmodellens utveckling". Vidare nämns att det också är viktigt att "kulturutövare och upphovspersoner, liksom representanter för civilsamhället, fortlöpande ges förutsättningar att delta i utvecklingen av kulturplanen i den egna regionen samt uppföljningen och utvärderingen av denna".

I utvärderingen lyfter Riksteatern fram ett behov för samverkansrådet att "ta ansvar för att utveckla och förbättra dialogen med de ideellt aktiva och utövare inom kulturområdet". Riksteatern hänvisar också till EU:s kulturagenda där kulturell mångfald och interkulturell dialog är i fokus – kultur som en katalysator för kreativitet, samt kultur som huvudkomponent i internationella relationer. Civilsamhällets roll i denna process är enligt Riksteatern mer erkänd och efterfrågad än den tidigare har varit, och Riksteatern anser att samverkansrådet i sin dialog med nationella minoriteter och etniska grupper kan hjälpa till att säkerställa en mer inkluderande och deltagande process.

Formuleringarna i utvärderingen av samverkansmodellen kring civilsamhällets roll, bl.a. ideella arrangörer, kan vara ett stöd i arrangörscentrums arbete kring breddat arrangörskap så att arrangörerna kan vara delaktiga i den framtida utformningen av modeller och system för fördelning av stöd.

3.2 Regionala mål och utvecklingsområden för scenkonsten i Skåne

I och med samverkansmodellen, och det ökade kulturpolitiska ansvaret som ger åt regionerna, öppnas nya möjligheter för regionala och lokala prioriteringar för ett bättre resursutnyttjande. Detta framgår

tydligt av Region Skånes kulturplan 2011-2012. En viktig uppgift för regionen är enligt kulturplanen "att skapa ett gott samarbetsklimat inom hela regionen och en enighet om färdriktningen". Förhoppningen är att detta ska "öka förutsättningarna för att de som verkar inom kulturområdet agerar självständigt och kraftfullt". Kommuner, näringsliv, privata aktörer och föreningsliv är naturliga samarbetsparter i regional utveckling på kulturområdet.

Regionen har i sin kulturplan identifierat gemensamma prioriteringar, däribland några som särskilt berör Riksteaterns och regionens gemensamma satsning på ett arrangörscentrum och arbetet med att utveckla ett resurscentrum för scenkonst:

- förbättrade villkor för konstnärligt skapande
- ökad tillgänglighet
- utveckling av kulturlivet med särskilt fokus på barn och unga
- stimulans av det interregionala, internationella och interkulturella samarbetet
- stärkt dialog inom kultursektorn
- stärkt kunskapsutveckling och forskning

Parallellt med satsningen på ett regionalt resurscentrum för scenkonst i Skåne lyfter regionen fram följande utvecklingsområden för teater, dans och musik. Man vill

- stärka arrangörsleden
- öka tillgängligheten till institutionernas och den fria scenkonstens verksamheter
- utveckla samverkan mellan institutioner, den fria scenkonsten och kommunerna
- stimulera konstnärlig utveckling
- öka internationell samverkan och internationellt utbyte
- utveckla dialogen med befintliga och nya publikgrupper
- öka kunskapen om, och intresset för, de olika konstområdena

Av kulturplanen framgår också att kulturen, genom insikten om dess betydelse, ska "vara ett högt prioriterat politikområde i Skånes 33 kommuner och i Region Skåne." En strategisk inriktning är att "konstnärens och det konstnärliga uttryckets frihet ska värnas och stödjas också när det utmanar och provocerar rådande normer" samt att "kulturinstitutionernas professionella integritet är en förutsättning för en dynamisk utveckling av hela kultursektorn". Detta blir en stark linje i formandet av insatser för och med arrangörer och producenter. Den mångfaldsresurs som gör sig gällande i Skåne uppmärksammas bland annat hos regionen på så sätt att "den skånska kulturella mångfalden ska bejakas och ge avtryck i Öresundsregionen, nationellt och internationellt". **Ett mål är att värna och ta ansvar för den identitet som genom årtusenden har präglats av mångfald, tillgänglighet och en öppenhet mot omvärlden för emottagandet av nya impulser, intryck och inspiration**.

Vidare sägs i kulturplanen att "kulturen som näring ska stimuleras", vilket ger ett stöd i tankar om resursfunktioner samlade i en pool eller en bank (produktionsadministration, ekonomisk hantering och liknande), se nedan.

3.3. Riksteatern som regional resurs

En viktig åtgärd i Riksteaterns strategiska arbete är att fastslå en metod som säkerställer att det regionala utvecklingsarbetet bedrivs utifrån regionala förutsättningar. Samtidigt ska hänsyn tas till organisationen i ett nationellt perspektiv så att arbete regionalt för att bygga upp arbetsmetoder, modeller och nätverk för breddat arrangörskap kommer regionen till del vinstmässigt, och sedan kan appliceras på det nationella planet.

Riksteaterns vision är "scenkonst som sätter tankar och känslor i rörelse – för alla överallt". Enligt nu rådande verksamhetsidé är Riksteatern "en folkrörelse som arrangerar och främjar scenkonst och som äger en teater; en turnerande nationalscen för alla". Organisationen avser "skapa mentala krokar på många språk", genom scenkonst "bidra till att alla deltar, har inflytande och känner delaktighet i samhället", och man ska vara "en föregångare i att utöva och utveckla nya former för deltagande, delaktighet och inflytande". Engagemang, kommunikation och utmaningar är ledord i verksamheten i vilken det ska ges plats för "var och ens särskilda förmågor, perspektiv och kreativitet".

I Riksteaterns ambition att stärka det regionala utvecklingsarbetet vill organisationen vara en plattform bland annat för att

- stimulera kreativ utveckling av folkrörelser, mötesplatser, och scenkonstens form och innehåll
- synliggöra och ifrågasätta samhällsfenomen
- förmedla kunskap och läroprocesser
- tillsammans med nätverk inom näringsliv, forskning, utbildning, andra kulturinstitutioner och politiska partier bedriva en sektorsövergripande verksamhet
- erbjuda ett allsidigt utbud av scenkonst i hela landet

Genom den uppbyggnad som utgör Riksteatern, där de lokala arrangörerna äger det producerande organet, samt med regionala forum för att upprätthålla god kännedom om de lokala arrangörerna samt dialog lokalt, regionalt och nationellt, finns goda förutsättningar för att en arbetsform som arrangörscentrum ska falla i god jord.

I ett förändrat kulturklimat har Riksteatern en naturlig fördel i sin strukturella uppbyggnad, där det lokala, regionala och nationella perspektivet naturligt löper genom verksamheten. Hos Riksteatern är samverkansmodellen enkel att lyfta in i arbetet, alternativt kliva in i, och börja tillämpa. Riksteaterns nätverk utgör då genast en ny typ av resurs för regional utveckling, ur arrangörsperspektiv.

I den sammanfattande analys av den två förstudierna inför resurscentrum för scenkonst, samt i den studie som rör nationell tillämpning av arrangörscentrum, studeras närmare möjligheter för en uppdaterad regional funktion för Riksteatern.

3.4 Varför breddat arrangörskap?

Förstudien har valt att tolka begreppet "breddat arrangörskap" som att arrangörsbasen bör breddas sett till

- arrangörers möjligheter att bredda och/eller öka sitt utbud
- arrangörsrollens funktioner
- scenkonstarrangemangets funktioner
- vägar för nya och unga arrangörer att starta verksamhet eller att göra punktvisa eller säsongsvisa arrangemang
- samgående alternativt tätare samarbete arrangörer emellan
- lokal och regional samverkan för bästa användning av resurser – ekonomiska och kunskapsmässiga såväl som fysiska och praktiska
- arrangörers möjligheter till delaktighet i arbetsprocesser kring produktion
- former för arrangörskap, så att stödsystemen inte exkluderar relevanta verksamheter
- producenter och konstutövare som själva är arrangörer

För att nå ett bredare arbetssätt krävs att strukturer och vägar för hur produktioner når en publik synliggörs och tydliggörs för både producenter, arrangörer, finansiärer och publik. Med det inte

menat att hela scenkonstfältet ska verka i alla dess lager, men möjligheter för samverkan och utveckling bör beredas.

Förstudien har valt att inte lägga fokus på hinder och svårigheter för breddat arrangörskap, utan uppmuntra till lustfyllda vägar i arbetet. Givetvis är det viktigt att också våga se de problem som kan utgöra försvårande faktorer för verksamheten, såsom nuvarande regelverk hos bidragsgivare och samverkansparter, uppfattningar om revir samt konkurrens om stöd, gränsdragningar mellan genrer och konstuttryck, mellan arrangörs- och produktionsled, mellan institutioner och det fria kulturlivet, mellan det ideella och det professionella, etc. Med en hög kvalitet i arbetet, kunskapsbaserade insatser och ett öppet och inkluderande arbetssätt torde Riksteatern med arrangörscentrum kunna utgöra en intressant spelare i utvecklingen av scenkonstområdets förutsättningar i Skåne.

4. Scenkonstbegreppet

Riksteatern Skåne vill i det här sammanhanget i begreppet scenkonst inbegripa teater, musikteater, dans och musik samt annan scenisk verksamhet som på något sätt innefattar något eller flera av dessa uttryck.

I relation till arbetet hos arrangörscentrum kan det finnas skäl att klargöra Riksteaterns profil i förhållande till scenkonstbegreppet, och detta främst av följande skäl:

- Riksteaterns produktioner spänner över ett brett sceniskt utbud av teater, dans, nycirkus, musik osv. i både stora och små format. Dock är arrangörerna i regel "teaterföreningar" i nuläget, varför Riksteaterns linje i förhållande till konstuttryck kan verka otydlig för andra arrangörer, utövare, administratörer och beslutsfattare.
- Den breda profil som Riksteatern visar genom sina produktioner, samt som inbjuder till samarbeten med andra aktörer, bör i relation till arrangörscentrum möjliggöra en större flexibilitet i att "matcha" produktion med arrangör. Detta så att arrangören har bästa förutsättningar att samverka lokalt, nå en publik, få mediabevakning etc., samt att produktionen blir tillgänglig för så många som möjligt och att intresse från både arrangör, producent och publik kan leda till vidare samarbete.
- Rådande förändringar i musiklivet, till exempel vad det gäller Rikskonserters nedläggning samt uppbyggnaden av myndigheten Statens musikverk med en plattform för det fria musiklivets utveckling (maj 2011), gör att en aktör som Riksteatern blir mera synlig för musiklivet. Då musiker är en naturlig del i både teater, dans och musikteater m.m., samt även verkar i scenisk konsertant form, blir det viktigt att kommunicera på vilket sätt musikområdet omfattas av Riksteaterns verksamhet och inte. Med resursstarka regionala institutioner och länsmusikverksamhet i Skåne finns goda förutsättningar för samverkan kring musikområdet, arrangörsfrågorna och musikens plats på scenkonstområdet.

Vad det gäller scenkonst, den musikverksamhet som är scenkonst, men även musikens plats i teater, musikteater och dans, blir det viktigt att också ha med sig den inspelade musikens funktion för arrangörerna. Förstudien går inte in på digitala arenor eller liknande, men vill visa på vikten av att inte lämna detta utanför arrangörscentrums arbete då den inspelade musiken och dess plattformar är en viktig marknadsföringskanal m.m. i samband med scenkonstarrangemang.

Arrangörscentrum kan bidra till att kommunikationsvägar mellan konstområdesspecifika organisationer i regionen tättnar så att var och en kan behålla sitt särskilda kunskapsområde men bidra till arrangörscentrum och resurscentrum på det sätt som varje aktuellt tillfälle kräver.

Det offentliga stöd som fördelas till scenkonstområdet är uppdelat på olika sätt i förhållande till uttryck och aktörer. Arrangörscentrum kan i dialog med kommuner och region titta närmare på detta med respektive arrangörs inriktning i åtanke.

5. Arrangörerna – vilka är de?

5.1 Teaterföreningarna och andra ideella arrangörsföreningar

De lokala Riksteaterföreningarna är ca 240 till antalet över landet, varav 25 i Skåne. Därtill finns 22 regionala föreningar samt ett 40-tal andra organisationer som är anslutna till Riksteatern.

För att bredda basen av arrangörer samt bredda scenkonstutbudet både sett till form och geografi finns skäl att parallellt med det ideella arrangörsledet synliggöra ytterligare några arrangörer som kan delta i en sådan utveckling. De ideella scenkonstarrangörerna utgörs vid sidan teaterföreningarna i huvudsak av musik- och dansarrangörer samt andra kulturföreningar. Länsmusik och institutioner samverkar i varierande grad med arrangörsledet. Musik i Syd, länsmusikorganisation för Skåne och Kronoberg, uppskattar antalet ideella musikarrangörer till ca 50. Därtill finns ett 20-tal professionella musikarrangörer.

Musikarrangörerna är organiserade riksförbund enligt genre, förbund som i sin tur samordnas inom MAIS – Musikarrangörer i Samverkan. MAIS är liksom Riksteatern medlemmar i nätverket Ideell kulturallians. Musikföreningarna har, parallellt med egna arrangemang eller i samarbete med länsmusik, erbjudits subventionerade konsertproduktioner genom Rikskonserter. Verksamheten hos vissa av dessa ca 500 arrangörer som köpt produktioner genom Rikskonserter kan komma att få en annan utgångspunkt än tidigare med anledning av Rikskonserterns nedläggning år 2011. Samverkan med musiklivets arrangörer har varit en viktig del av Rikskonserterns uppdrag både genom konkreta produktioner och genom festivaler, samt genom samarbete kring arrangörsfrågor. Det finns därmed behov av att se över hur berörda arrangörer stöds regionalt i att bidra till utbudet.

Detsamma gäller arrangörsledet inom dansområdet som är under uppbyggnad och utveckling vad det gäller nationella och regionala strukturer för spridning av modern dans till landets arrangörer och scener. Dansnät Sverige är ett informellt arrangörsnätverk som består av ca 12 parter med varierande organisationstillhörighet. Vissa parter har egna samarbeten i sin region. Dansstationen är gästspelsscen i Skåne.

5.2 Professionella arrangörer och scener

Det ideella arrangörsledet samverkar i varierande grad med fasta arrangörer med egen ekonomi. Dessa kan vara till exempel kommunala och regionala kulturförvaltningar, konserthus, teatrar och andra kulturinstitutioner, länsmusikorganisationer osv. Scener med regelbunden verksamhet finns även hos restauranger, barer och klubbar, eller kopplade till eventbolag och liknande.

5.3 Konst- och kulturskapare som arrangörer

Yrkesverksamma konstutövare och upphovspersoner som själva iscensätter sina egna och andras produktioner är en särskild kategori arrangörer som idag generellt betraktas mer som "fria grupper" eller som enskilda konstutövare än som arrangörer. Dessa aktörer arbetar på samma sätt som institutioner, enskilt eller i samarbete med andra, med produktion från ax till limpa, från konstnärlig idé till publikmöte, men står i regel själva för kostnaderna, med eller utan kulturbidrag. Möjligheter till ekonomiskt stöd för dessa grupper betraktade som arrangörer varierar över landet. Det kan vara fråga om föreställningar, klubbar, konsertserier, festivaler osv. som bidrar till mångfalden inom scenkonstområdet.

Arrangörscentrum kan i dialog med produktionsledet se över stödmöjligheterna för kulturskapare som även är arrangörer och se till att de omfattas på ett ändamålsenligt sätt av arbetet gällande

arrangörsutveckling. Arrangörscentrum kan även visa på samarbetsmöjligheter över scenkonstområdet för dessa producenter/arrangörer.

Exempel: Klubben "På Jam" arrangeras hos Inkonst i Malmö. Inkonst upplåter endast scenen. "På Jam" engagerar grupper inom jazz och improvisation med minst en kvinna i bandet i syfte att locka fler tjejer och kvinnor till jam efter genomfört gig och att verka inom improvisationsmusik. Satsningen stöds av musiknätverket Imprä och Svenska jazzriksförbundet. En av arrangörerna är musiker med enskild firma. Hon arrangerar även improvisationsteater, där hon själv medverkar som musiker, på Kallbadhuset i Malmö. Föreställningen går även på turné. Som arrangör verkar musikern över scenkonstområdets olika fält men uppbär inget arrangörstöd pga. organisationsform samt att verksamheten saknar genretillhörighet enligt de genreuppdelningar som finns hos stödjande organ.

Att arbeta med dessa kategorier arrangörer kräver i sin tur dialog med beslutsfattare om stödsystemens möjligheter till flexibilitet, så att aktörer som är tänkbara "nya" arrangörer, men som idag inte har tillgång till arrangörsmedel, inte exkluderas från systemen enbart av tekniska skäl. Här kan arrangörscentrum även hjälpa till att se hur en eventuell omfördelning av ekonomiska resurser skulle kunna stärka den här arrangörskategoriens möjligheter att verka, till exempel i samverkan med Riksteaterns arrangörer och andra, samt se var extra resurser eventuellt bör sättas in. Detta gäller även praktiska och fysiska resurser i form av kunskap, utrustning, scener, etc.

5.4 Unga arrangörer

Bland arrangörsföreningarna talas om vikten av att förnygra arrangörsledet och rekrytera unga personer till föreningarna. Det finns exempel på föreningar som lyckas med detta, medan andra föreningar har en hög medelålder.

Riksteatern tog under 2010 initiativ till att diskutera utformningen av den regionala kulturplanen med ungdomar i Lund, varpå ett remissvar inlämnades till regionen av de deltagande ungdomarna. Bland synpunkterna avseende professionell teater, dans och musik anser unga att det saknas konkreta förslag på hur man ska gå tillväga för att få barns och ungas perspektiv, att det bara kan fås genom att fråga barn och ungdomar direkt. De anser att en bra kanal för att nå många är skolan, och att det är viktigt att tänka på att få bred representation. Uppföljning anses också vara viktigt, så att de unga får veta vad som händer med det man lämnar sina synpunkter kring. Förslag från de unga till förbättrad dialog är bland annat att ungdomarna själva involveras i åsiktsinhämtningar till exempel genom utskott, och undersökningar på stan för att komplettera utskottet, samt att bidrag till professionell scenkonst ska villkoras så att bidragstagaren ska ta kontakt med barn och unga för att hämta in röster kring ändamålet för bidraget.

Vidare anses att kompetensutveckling inom konst och kultur även ska riktas till "unga som i sin tur kan utbilda andra unga", samt att ungdomarna ska få vara med att utveckla de metoder som tas fram i syfte att göra kultur mer tillgängligt för barn och unga. Det efterfrågas även möjligheter att lättare kunna starta aktiviteter alternativt föreningar av unga för unga, och stöd till mindre projekt och lösa nätverk för ökad bredd. Ungdomarna sammanfattar i remissvaret fem punkter för utvecklingsmöjligheter:

- Mer synlig kultur i staden
- Möjlighet till ekonomisk hjälp – billigt, subventionerat, gratis, alla ska ha råd!
- Öppna offentliga, välutrustade, breda plattformar med obegränsade möjligheter
- Kontinuerligt forum för påverkan och utvärdering
- Ökad bredd och tillgång till "kulturskolor"

Genom skolor och ungdomsnätverk kan arrangörscentrum uppmuntra och stödja kulturintresserade ungdomar. Genom att verka som arrangörer kan ungdomar själva iscensätta möten med professionella skådespelare, regissörer och andra konstutövare, vilket får dem att som scenkonstarrangörer även fungera som mötesplats mellan unga och professionella, på eget initiativ.

Eventuellt kan mentorsprogram eller liknande inspirera unga arrangörer. Genom arrangörscentrum kan kontakter förmedlas så att skolor, andra ungdomsforum, etniska organisationers ungdomssektioner eller organisationer för kulturdialog som vill verka som arrangörer av professionell musik och scenkonst får tillgång till mentor eller annan form av stöd. Former för detta kan utvecklas säsongvis eller på projektbasis. En mentor kan till exempel vara en arrangörsförening, en fri utövare eller en kulturinstitution. Det finns även skäl att se över hur sådan verksamhet kan förhålla sig till Skapande skola och ingå i kommuners handlingsplaner för kultur (som ligger till grund för bidrag till Skapande skola).

Exempel: Under hösten 2011 samarbetar Helsingborgs Stadsteater och organisationen Spiritus Mundi i Malmö. Spiritus Mundi arbetar med att genom kreativa uttrycksformer skapa nya, unika mötesplatser mellan människor med olika social, kulturell och geografisk bakgrund för dialog, delaktighet och förståelse. Organisationen har ett starkt nätverk av unga i Skåne. Genom samarbetet upparbetas ett intresse för teaterscenen och verksamheten hos de unga, de möts och skapar i en kreativ miljö, och teatern får kontakt med ny publik och scenkonstintresserade personer som annars eventuellt inte skulle hitta till ett scenkonstforum. Genom till exempel den arrangörsutbildning som Riksteatern Skåne genomför tillsammans med Malmö Opera, Folkets hus och parker, ABF och Musik i Syd kan unga presenteras för möjligheten att själva bli arrangörer.

För att möta och konkretisera de synpunkter som Riksteatern hjälpte ungdomar att lämna i form av remissvar till Region Skåne gällande kulturplanen 2011-2012 föreslås att ett ungdomsutskott knyts till arrangörscentrum att fungera som bollplank i arrangörsfrågor både för Riksteatern och för arrangörerna. Utskottet kan ha fasta medlemmar eller vara flytande. Skolor eller ungdomsnätverk kan sannolikt samarbeta med arrangörscentrum kring detta. Arrangörscentrum kan härigenom även uppmuntra till ungt företagande inom kulturområdet samt till kreativa näringar.

5.5. Andra regionala aktörer som resurs för arrangörsutveckling

Utveckling av ett arrangörscentrum bör om möjligt kopplas till andra befintliga arrangörsutvecklingsinsatser i regionen. Genomförda och pågående projekt bidrar till den regionala grunden för att närmare utreda hur arrangörs- och resurscentrum i Skåne kan fungera på scenkonstområdet.

Malmö opera är den organisation, med regionalt uppdrag att utveckla arrangörsledet, som kommit längst i sitt arbete i dagsläget, och samarbetar med Riksteatern Skåne gällande arrangörsutbildningar. Genom satsningen "Regional förankring – nya publikgrupper i Skåne-regionen", som genomförts med bidrag bland annat från Kulturrådet, har kontakterna med arrangörsledet de senaste åren förstärkts och samarbetet fördjupats. Malmö opera har genom sitt arbete och ur sitt perspektiv noterat framkomliga vägar respektive hinder för breddat arrangörskap. I dagsläget har Malmö opera tecknat samarbetsavtal med arrangörer i ungefär hälften av kommunerna i Skåne. Samarbeten sker i regel med den lokala teaterföreningen eller annan arrangör, med kommunen, eller dessa två i samverkan. Avtalen varierar beroende på samarbetets art men kan omfatta "mini- och maxiproduktioner" och reglera både punktvisa och löpande insatser.

En erfarenhet från Malmö operas horisont är att flera föreningar har svårt att få medlemmar engagerade i förarbete och planering såväl som i samband med själva föreställningarna, till exempel iordningsställande av loger, bärhjälp med scen och teknik m.m. Andra erfarenheter som kan utgöra hinder för breddat arrangörskap anges vara

- tidsbrist
- behovet av samordning
- konkurrens mellan flera arrangörer i samma kommun
- kommuner som inte tar ansvar för det ideella arrangörsledet (även i fall där det bidrar kraftfullt till kulturlivet i kommunen)
- minskade anslag

Enligt Malmö opera har institutionens medverkan i samband med föreställning eller medlemsträffar hos arrangörer lett till ökat engagemang hos föreningen, men minskat igen efter genomfört arbete.

Vad det gäller arrangörsutbildningar finns positiva erfarenheter från det samarbete Malmö opera gör med Riksteatern Skåne m.fl. gällande att utbilda arrangörer som *inte* är teaterföreningar. Föreningarna upplevs många gånger vara trötta på utbildningar då de erbjuds mycket av den varan. Dock erfars att föreningar uppskattar engagemang från Malmö opera och från Riksteatern i samband med medlemsträffar, programpresentationer, säsongsöppningar, kick-off-aktiviteter och liknande. Positivt för Malmö opera är även guidade bussturer till föreställningar på operascenen.

Genom arrangörscentrum kan insatser som *kompletterar* institutioners regionala uppdrag göras för att undanröja hinder för breddat arrangörskap. Arrangörscentrum kan därigenom se till att institutioner, fria scenkonstaktörer, arrangörer och kommuner *tillsammans* dels kan stärka bilden av arrangörens värde gentemot politiker, dels ge ännu flera invånare tillgång till scenkonst med kvalitativ höjd, och detta genom att nyttja kunskap, erfarenheter och resurser på ett ändamålsenligt sätt. Arrangörscentrums funktion kan även *stärka* nätverken och bidra till att öppna upp för nya former av arrangemang och samarbeten, samt utveckla metoder för långsiktigt engagemang på orten.

(I samband med vidare förstudier inför resurscentrum för scenkonst undersöks bl.a. kommunernas bild av samarbeten med produktionsledet.)

Musik i Syd, regional musikaktör för Skåne och Kronoberg, har åren 2008-2011 arbetat med ett arrangörsutvecklingsprojekt för musikområdet som belyser arrangörens roll och situation i syfte att säkerställa framtida arrangörskap. Projektet, som är ett samarbete med länsmusikorganisationerna i Blekinge, Halland och Kalmar, syftar även till att stärka förutsättningarna för kulturupplevelser på lång sikt, samt att utveckla och ta hand om nya publikgrupper. I referensgruppen för projektet finns representanter för Kultur Skåne, föd. Rikskonsert, Kammarmusikförbundet RSK, Svenska Jazzriksförbundet, Riksföreningen för Folkmusik och Dans, Riksförbundet Arrangörer av Nutida Konstmusik, Musikhögskolan i Malmö, Musikvetenskapliga Institutionen vid Lunds universitet, Växjö Universitet, Hässleholms kommun och Kulturhus samt Svenska Kyrkan. **Musik i Syds arrangörsutvecklingsprojekt slutrapporteras hösten 2011. Därefter kan erfarenheterna stämmas av mot teater- och dansområdet för att utgöra underlag för vidare utveckling av arrangörscentrum.**

Danslingen Skåne är ett samarbete mellan Skånes Dansteater och teaterföreningar inom Skåne. Syftet är att etablera ett fördjupat samarbete för att uppnå ökad kontinuitet och lära känna de lokala förutsättningarna bättre, samt att långsiktigt bygga upp intresset för modern dans som konstform och för Skånes Dansteater som institution. Utöver att Skånes Dansteater förlägger produktioner hos arrangörerna erbjuds förstärkt service inför föreställningarna i form av förberedande möten,

marknadsföringsstöd och möjlighet till kringarrangemang. Även här har genomförts arrangörsutvecklande arbete och samlats erfarenheter som arrangörscentrum bör ta tillvara.

Ideell kulturallians samlar det ideella kulturlivet för att främja och utveckla ideella kulturorganisationers samhällsroll genom politiskt inflytande i samspel med varandra och kulturlivet. Ideell kulturallians önskar skapa en gemensam plattform där medlemmarnas behov och verklighet är utgångspunkten, där också små organisationer kan delta i dialog och opinionsbildning. Organisationen vill också verka för ett nationellt "kulturlyft" i samma anda som Idrottslyftet som tidigare genomförts med idrottsrörelsen, samt verka för att mer kunskap och statistik tas fram om den omfattande verksamhet som den ideella kultursektorn bedriver. I maj 2011 bildades en regional ideell kulturallians i samarbete med Riksteatern Skåne.

Studieförbunden i Skåne är naturliga samarbetsparter lokalt. Idag sker samarbete till exempel mellan Riksteatern och Arbetarnas bildningsförbund (ABF) som har ambitionen att vara med och "bredda kulturintresset i samhället, öka delaktigheten i kulturlivet samt främja kulturupplevelser och eget skapande". ABF i Skåne består av 9 lokalavdelningar som arrangerar studiecirkel men även konserter, debatter, föreläsningar och teaterföreställningar.

5.6 Arrangörsrollen – vad kan den innebära?

Arrangörscentrum kan uppmuntra till arrangörskap enligt flera syften. En arrangör av scenkonst behöver inte endast vara en förmedlare av en scenkonstproduktion till en publik, utan kan få mera ut av att verka som arrangör.

Genom att arrangera scenkonst kan man

- skapa en mötesplats mellan professionella scenutövare och det nätverk som arrangören representerar genom sin förening, arbetsplats, skola eller liknande
- bidra till en ökad förståelse för konstens och konstnärers villkor
- inspirera till samverkan lokalt och regionalt
- bidra till internationella influenser på orten
- lära sig mer om juridik, upphovsrätt, skattesystem och försäkringar – kunskap att föra vidare till andra inom området

Liksom hos arrangörsföreningarna blir ändamålet med verksamheten vid arrangörscentrum också en yta för gemenskap. Kanske är det nödvändigt att föra in nya begrepp i utvecklingsarbetet kring arrangörskap där man i vissa sammanhang kan lägga större fokus på *arrangemanget* – dess syften och funktion – snarare än arrangören som organisation. I förhållande till *scenkonstarrangemanget* som företeelse blir det på ett annat sätt synligt vilka aktörer som bör samverka för att ett arrangemang ska bli möjligt och nå en publik, samt vilka resurser och kompetenser som krävs för ett kvalitativt arrangemang.

Enligt de flesta av nuvarande stödsystem för arrangörer krävs en organisation/juridisk person i botten för stödberättigande, samt att stödet ska avse kontinuerlig verksamhet, om det inte är fråga om en festival eller tidsavgränsade projekt. **Arrangörscentrum bör se över hur andra arrangörsformer kan knytas till nuvarande system, alternativt hur stödsystemens utformning bör utvecklas för att också inkludera aktörer som har "arrangemanget" i fokus, men vars huvudverksamhet nödvändigtvis inte bör vara arrangörskap.** Viktiga aktörer i det här avseendet är de som arbetar i andra former än föreningar, och som rör sig emellan civilsamhälle och professionellt utövande såsom enskilda företagare (skådespelare, regissörer, dirigenter, kapellmästare m.fl.) eller produktionsbolag (t ex PipeDream production i Lund).

6. Arrangörscentrum som verktyg för regional utveckling genom scenkonst

Riksteatern Skåne är ett samverkansorgan för de skånska scenkonstarrangörerna och har till uppgift att verka för ett starkt arrangörsnät samt att främja och utveckla scenkonsten i Skåne.

Bakgrunden till bildandet av arrangörscentrum är att Region Skåne, Riksteatern och Riksteatern Skåne i april 2010 undertecknade ett samverkansavtal för att tillsammans förverkliga den kulturpolitiska visionen att öka dels medborgarnas tillgång till scenkonst, dels delaktighet i scenkonstområdet. För att tillvarata möjligheterna i Skåne utvecklar Riksteatern nya former för samverkan mellan nationell, regional och lokal verksamhet. Riksteaterns nationella styrelse och styrelsen för Riksteatern Skåne beslöt därför att genomföra ett pilotarbete hos Riksteatern Skåne där nationella och regionala resurser samverkar till att uppnå visionen i Skåne. Pilotarbetet är arrangörscentrum.

Ett övergripande mål för arrangörscentrum är att synliggöra vikten och betydelsen av arrangörskapet, och att ge arrangörerna de förutsättningar som behövs för att kunna ingå som en aktiv part i ett kommande resurscentrum för scenkonst. Ett annat mål är att främja samverkan och dialog mellan kommunerna i Skåne, så att kommunernas kompetenser tillvaratas.

Det högsta beslutande organet för Riksteatern Skåne är årsmötet. Årsmötet är således, i nuläget, beslutande organ även för arrangörscentrum. På årsmötet har alla lokala teaterföreningar har en röst. **Arrangörscentrum bör utveckla former för hur de arrangörer som inte idag är knutna till Riksteatern också kan vara med och påverka utvecklingen av arrangörscentrum.**

6.1 Resurscentrum för scenkonst

I Region Skånes kulturplan, som förhandlats fram i dialog med Statens kulturråd enligt tidigare avsiktsförklaringar, fastställs satsningen på ett regionalt resurscentrum för scenkonst. Centrat ska utvecklas i samarbete med den nationella nivån. I resurscentrat ska representanter för producenter respektive arrangörer samarbeta för att få ut maximal effekt av gemensamma insatser. Arrangörscentrum ska komma att utgöra en tydlig del i ett resurscentrum.

En förutsättning för ett framgångsrikt resurscentrum är att producenter och arrangörer av scenkonst kan delta på likvärdiga grunder. För att uppnå en bättre balans behöver stödet till ideella arrangörer utvecklas och förutsättningar för dialog mellan arrangörer, konstnärer och producenter förbättras. Under 2011 genomförs förstudien "Producentledets roll och behov i ett framtida resurscentrum" på uppdrag av Region Skåne. En sammanfattande analys görs sedan av den studien samt förstudien "Breddat arrangörskap". Analysen ska utmytna i förslag för ett resurscentrums möjliga funktion.

6.2 Behov och förväntningar hos arrangörerna i förhållande till arrangörscentrum

Riksteatern Skåne har under 2010 i dialog med riksteaterföreningarna i regionen fångat in följande förväntningar, erfarenheter, behov och utvecklingsmöjligheter.

Enligt föreningarnas representanter finns bland annat följande behov och förväntningar i relation till uppbyggnaden av ett arrangörscentrum.

- tips om produktioner för att fylla luckor i schemat
- ekonomiska tillskott
- hjälp med att förstå subventions- och bidragssystem
- kontinuerlig dialog gällande stödmöjligheter

- information om producenter och artister (djupare information om aktörer som själva tar kontakt med arrangören)
- hjälp med att nå specifika publikgrupper
- hjälp med rekrytering av styrelseledamöter när underlaget är skalt
- kompetensutveckling för styrelseledamöter
- rådgivning inför möten med kommunens kulturchef och motsvarande
- bollplank i samband med arrangörsutveckling
- överblick regionalt och nationellt
- kompetens kring marknadsföring och media
- kompetens gällande politiska vägar
- mötesforum för producenter och arrangörer
- utvecklingsforum för att bredda arrangörsbasen
- utvecklingsforum för att bredda utbudet
- bättre service och samlad information
- utbildningsresurser alternativt utbildning i ekonomisk hantering
- tillgång till kontaktnät
- en resurs som finns nära arrangören och har lyhördhet för arrangörers situation
- referensgrupper för lyckat arrangörskap

Dessa stödbehov kan stämmas av med till exempel Musik i Syd då organisationens treåriga arrangörsprojekt har redovisats, varefter gemensamma åtgärder kan utformas.

6.3 Arrangörer som resurs för regional utveckling

Arrangörerna anger sina styrkor i förhållande till ett arrangörscentrum i form av

- mångårig lokal förankring och kunskap
- tillgång till scener och lokaler
- eldsjälar, lust och intresse
- vetskap om fallgropar och hur de undviks
- respektive arrangörs unika nätverk och kontaktnät
- kompetens och erfarenhet av arrangörskap, specialkunskaper beroende på styrelsesammansättning och liknande (representation av olika yrkesgrupper)
- erfarenhet av specifika artister, föreställningar och publikomdömen
- publikkännedom
- goda kontakter till lokala media
- goda kontakter till lokala beslutsfattare
- starkt ideellt engagemang
- tillhörighet till en större organisation (Riksteatern) med stödfunktioner
- att vara ensam om att arrangera en viss typ av produktioner i kommunen
- att utgöra stimulerande konkurrens gentemot andra arrangörer i kommunen
- stödfunktion för varandra
- ett forum för gemenskap

Kan konstateras att det som för den ena arrangören utgör ett stödbehov kan för en annan vara en styrka, och vice versa, vilket visar på olika förutsättningar för utveckling men även på vikten på forum för kunskapsutbyten och samverkan. Genom arrangörscentrum kommer detta att kunna identifieras närmare och relevanta åtgärder vidtas i dialog med arrangörer, produktionsled och kommuner.

Med en resursfunktion där till exempel unga arrangörer själva kan vara med och "forma" produktioner i dialog med produktionsledet kan arrangörer även var med och bidra till konstnärlig

utveckling. Genom breddat arrangörskap kan arrangörerna bidra till att scenkonst får större spridning, att utmanande scenkonst når ny publik samt att publiken får möta nya typer av scenkonst. Också genom en resurscentrering gällande produktionsledet kan ett större utbud göras möjligt.

6.4 Lokal samverkan

I Riksteaterns dialog med teaterföreningarna är det tydligt att det som är den enas styrka kan vara den andras behov, till exempel gällande hur kommunikationsvägar fungerar eller inte fungerar lokalt samt till stat och region. Arrangörscentrum kan fylla en funktion i att ta initiativ till lokala diskussioner om kommunens scenkonstliv och koppla dessa till den regionala kulturplanen och kommunernas handlingsplaner för kultur. Satsningen Skapande skola som bygger på de kommunala handlingsplanerna har utvärderats en första omgång och kan vara ett incitament för att arbeta med kopplingen arrangörs-, produktionsled och scener lokalt. **Arrangörscentrum kan även hjälpa till att finna ut hos vilka parter det finns lust, intresse och engagemang för utveckling, vilka som vill samverka, om och hur arrangörer kan profilera sig, vilka lokala resurser som finns, var det finns brister, osv.** Kanske kan lokal samverkan mellan arrangörer och mellan arrangör och kommun även leda till bra marknadsföringslösningar, publikarbete m.m.

Kommunalt stödda föreningar kan i vissa fall ha kraft att ta ett utökat ansvar för hur kommunen profilerar sig konstnärligt. Med arrangörscentrum i ryggen kan det vara lättare att finna ut vilka starka scenkonstaktörer som finns i kommunen och närområdena, var det finns lust till samverkan, vilka lokala krafter som kan arrangera scenkonst eller på annat sätt samverka med scenkonstfältet. Här kan arrangörscentrum inom ramen för ett resurscentrum bidra med en scenkonstinjektion på kommunal nivå genom att de lokala aktörerna synliggörs.

Det krävs ett samarbete mellan arrangörscentrum, institutioner och bidragsgivande instanser för att med gemensamma insatser sätta fokus på vilka stödåtgärder som behövs lokalt.

Exempel: I Västernorrland har en lokal teaterförening och en lokal musikförening gått samman för att tillsammans kunna erbjuda ett brett utbud, ta tillvara resurser, dela på kostnader och göra gemensamma insatser för publikarbete och marknadsföring. Resultat?

Exempel: Ystad teaterförening ingår i Skånes dansteaters arrangörsslinga men har svårt att nå publik till föreställningarna. Genom Malmö Operas publikregister kan Skånes dansteater dock se att publik från Ystad kommer till föreställningarna på Malmö Opera. Hur kan kommunen tillsammans med institutionen och arrangören hitta rätt?

Exempel: Kristianstad kan genom god lokal samverkan mellan kommunen, arrangörer, scener och kulturaktörer presentera ett brett och kvalitativt kulturutbud. Utbudet utgörs av små såväl som större arrangemang inom olika konstformer och genrer och är lätt tillgängligt för invånarna.

I samarbete med Ideell kulturallians, samt scenkonstlivets resurser i stort hos institutioner, fria grupper, kulturförvaltningar och civilsamhället m.fl., kan arrangörscentrum uppmuntra till lokal dialog så att arrangören får bästa förutsättningar att verka. Även att produktioner genom breddat arrangörskap når "rätt" arrangör och scen i förhållande till fysiska möjligheter, publikunderlag, nätverk etc. på lokal nivå.

6.5 Resurspool för teknik, producenter och ekonomisk hantering

Danscentrum Syd och Teatercentrum Södra regionen beviljades 2008 ett treårigt anslag av Region Skåne att bygga upp en teknikpool. Idag finns gradängsystem, projektorer och filmduk m.m. till förfogande för medlemmarna hos Teater- och Danscentrum. Syftet med att förse teatrar och grupper

med sådan teknik som de själva inte har möjlighet att köpa in är att förbättra turnémöjligheterna för de grupper som på grund av begränsade resurser inte kan turnera i den omfattning de eftersträvar. Ett annat syfte är att möjliggöra produktioner som ligger närmare den konstnärliga intentionen. Slutlig redovisning och utvärdering ska göras i maj 2012.

Teknikpoolen är ytterligare ett led i regionens ambition att skapa ett regionalt resurscentrum för scenkonst. I relation till ett resurscentrum finns skäl för arrangörscentrum att redan nu arbeta vidare med andra poolliknande lösningar för att samla kompetens. Till exempel kan en pool av frilansproducenter, revisorer, personer/firmor som arbetar med marknadsföring och ekonomisk hantering med inriktning på konst och kulturområdet knytas till arrangörscentrum och i förlängningen till resurscentrum. Riksteatern Skåne arbetar redan med att fånga upp och tillgodose arrangörernas behov i detta avseende, men tanken kan utvecklas vidare. Modeller för detta finns till delar på vissa håll i landet, och mer utvecklade lösningar finns i de nordiska grannländerna. I arbetet med att utreda formerna för ett resurscentrum studeras dessa närmare.

Exempel: GAC, Göteborg Artist Center, kan anlitas som ombud för att sköta ekonomisk administration, redovisning och ta ansvar gentemot bidragsgivare och myndigheter för kulturprojekt, arrangemang och fria grupper verksamhet.

Exempel: Organisationen Produforum i Finland är ett nationellt nätverk med regionala avdelningar som bl.a. ger råd och handledning i frågor som anknyter till kulturproduktion, erbjuder arbets- och mötesutrymmen på ett antal orter, samordnar marknadsföring, arrangerar avgiftsfria seminarier, verkstäder, diskussioner och fortbildning för och med kulturaktörer, samt utgör en mötesplats för konst- och kulturfältet. Nätverket utgör även en plattform för skräddarsydda insatser.

Vad det gäller teknik har under arbetet med förstudien uttryckts från institutioner i regionen att det dels brister i arrangörers möjligheter till bärhjälp vid turnéer, dels att arrangörer och/eller kommuner bör satsa på att rusta scenerna själva. Arrangörscentrum bör föra vidare dialog med institutioner och lokala aktörer om detta, samt verka för att en teknikpool, ifall kommande utvärdering visar en sådan nödvändig, utökas med utrustning och hjälpmedel som kan förbättra tillgången till scenkonst för personer med olika typer av funktionsnedsättning.

6.6. Interregional samverkan kring produktion – "satellitverksamhet"?

Vägar för arrangörscentrum att bidra till bred samverkan så att aktörer kan ta del av varandras nätverk, kunskap och publik bör identifieras. Sådan samverkan sker redan i viss mån, men oftast på initiativ av institutioner eller scener där årliga produktionsmedel finns. Med "egna pengar i potten" kan det vara lättare att bjuda in till medskapande. Arrangörscentrum kan verka för att motsvarande initiativ ska kunna tas av arrangörer, av fria grupper eller av andra aktörer inom eller i kanten av scenkonstområdet.

"Satellitverksamhet" (arbetsnamn) i form av säsongs- eller projektvisa samarbeten, knutna till produktion, mellan arrangörs- och producentledet tillsammans med ungdomsforum, enskilda utövare, näringslivsaktörer eller motsvarande, kan vara en väg till breddat arrangörskap i det att

- den egna publiken förhoppningsvis följer med till nya aktörer och därmed erbjuds ett större utbud
- ny publik kan lockas av de produktioner som görs genom de miljöer de framförs i
- samverkansparterna når ny mark och utvecklas
- storstäder och mindre orter knyts närmare varandra
- m.m.

Samverkan bör vara lustfylld; det ska inte vara meningen att interregional samproduktion ska *åläggas* någon part. Arrangörscentrum kan dock uppmuntra den påtagliga lust till utveckling som finns hos aktörerna i Skåne, och gemensamt med kommuner, region och nationella stödorgan, samt regionala och kommunala institutioner, hitta vägar för relevant resursfördelning. Detta till exempel genom att verka för att stödformer för fria grupper och arrangörer inte exkluderar aktörer som naturligt kan bidra till scenkonstlivets utveckling, att stödformer är anpassade till nu rådande kulturklimat, samt hur regionala och kommunala institutioners uppdrag att samverka med det fria kulturlivet kan utnyttjas som resurs och växlas upp.

I arbetet med förstudien har uttrycks från regionala institutioner exempel på hur tätare samarbete med nya bekantskaper, där parterna faktiskt tillsammans går in i produktion och publikarbete för att ta vara på varandras erfarenheter och kunskaper, ger ett annat resultat och hjälper båda parter att nå ut på ett helt annat sätt än om man bara är varandras samverkansparter "på pappret" och delar på kostnaderna.

Exempel: Skånes dansteaters produktion Dockplats 2010. Operaverkstan vid Malmö opera.

Palladium i Malmö har tagit initiativ till att mötas kring detta för att konkretisera samarbeten. Palladium har främst intresse av att samverka med aktörer i närheten av Malmö och Lund.

(Ordet satellitverksamhet är inspirerat av att mindre objekt roterar runt större objekt – satelliten har perspektiv men kommer nära målet.)

7. Finansiering, stödsystem och ekonomiska vägar

Som nämnt ovan utgår arrangörsstöd i olika former beroende på vilka delar av scenkonstområdet som avses. Bidragsgivningen varierar över landet. Grovt kategoriserat kan arrangörsstöden sägas utgå i form av

- kommunalt verksamhetsbidrag
- statligt verksamhetsbidrag
- regionala subventioner genom Riksteatern, länsmusik och liknande
- kommunala och regionala projektbidrag för enstaka eller årliga arrangemang, t ex festivaler, ungas verksamhet, m.m.
- utvecklingsbidrag för nyskapande verksamhet eller etablering av nya strukturer

7.1 Kultur Skånes bidragsgivning

Riksteatern Skåne förmedlar på uppdrag av Kultur Skåne subventioner till skolor, teaterföreningar och andra arrangörer. Därtill fördelas genom Kultur Skåne följande stöd till regionens kulturaktörer.

- Arrangörsstöd för subvention av offentliga föreställningar inom teater, dans och nycirkus som arrangeras av teaterförening, av annan förening eller av kulturförvaltning i kommun som saknar riksteaterförening.
- Subvention av scenkonst (teater, dans och nycirkus) med professionella ensembler i grundskolan (finns ej för gymnasiet).
- Subvention av dansföreställningar inom det utbud som Salto!-festivalen erbjuder (dansfestival, nätverk av dansarrangörer i Skåne samt förmedlande verksamhet, föreställningar och workshops för barn och unga, seminarier för vuxna som arbetar med barn).
- Arrangörsbidrag till musikföreningar för konsertserier (förutsatt att kommunalt bidrag utgår).
- Evenemangsstöd för festival eller annat evenemang som ingår i ett sammanhang som är viktig för det regionala samspelet.
- Stöd för kulturprogram i vården. (Riksteatern Skåne tar del av detta bidrag för att själv förmedla produktioner. Detsamma gör t ex Musik i Syd.)
- Utvecklingsbidrag i syfte att stödja och stimulera regionens kulturliv och bidra till ett brett kulturutbud för medborgare och besökare.
- Utvecklingsbidrag till stöd för ideella lokala kulturföreningar och unga och unga vuxna.
- Utvecklingsbidrag till stöd för regionala kultursatsningar (projekt av regional betydelse och som syftar till en publik verksamhet, kan sökas av fria professionella kulturutövare samt av kulturinstitutioner och organisationer).
- Verksamhetsbidrag till kulturinstitutioner/-organisationer som bedriver en etablerad, mångsidig och kontinuerlig verksamhet på professionell nivå samt som har väsentlig betydelse för regionens kulturliv.

7.2 Genomlysning av stöd och resurser

Region Skånes kulturnämnd har för år 2011 avsatt två miljoner kronor för utveckling av ett resurscentrum för scenkonst i vilket arrangörscentrum ska vara en del. Finansiering för 2012 och framåt är inte klargjord. Med anledning av detta parallellt med den komplexa struktur som utgör scenkonstområdet med alla dess aktörer, varav vissa även rör sig nationellt och internationellt, vill förstudien fokusera mer på vägar till att nå högkvalitativa scenkonstarrangemang än på finansiering. Det krävs ett mer djupgående arbete regionalt, lokalt, och hos aktörerna själva, för att i relation till breddat arrangörskap se

- vilka av befintliga resurser hos länets scenkonstaktörer som kan utnyttjas bättre än idag
- var det eventuellt behöver göras omprioriteringar i bidragsgivningen
- vilka aktörer som helt saknar stöd men som har relevant verksamhet
- vilka aktörer som har för små medel för sin verksamhet i förhållande till uppdrag eller kulturpolitiska prioriteringar
- var det eventuellt behöver göras förändringar i de regionala uppdragen för bättre samverkansmöjligheter med arrangörer och civilsamhällets aktörer
- hur balansen mellan stöd till arrangörs- respektive produktionsled ser ut
- hur balansen mellan lokalt och regionalt stöd ser ut
- hur stödgivningen kan träffa produktion, arrangörskap och publik så direkt som möjligt, men med goda villkor för högkvalitativt arbete i alla led

7.3 Arrangörens ansvar för ökade medel

Medel finns i systemet som instrument för den verksamhet som ska utföras. Om arrangörsledet anser sig behöva ökade bidrag måste många gånger också skarpare formuleringar göras kring verksamheten. Med det inte sagt att en större börda ska läggas på arrangörerna i samband med ansökningar om bidrag, men genom arrangörscentrum kan de få hjälp med att formulera sig kring sin verksamhet för att bättre ringa in sin profil och sina finansiella stödbehov. Följande frågeställningar kan vara vägledande.

Varför behövs just vår förening på den här orten?
Vad bidrar vi med och varför är det viktigt?
Är vår verksamhet nödvändig och för vem?
Vad är kärnan i verksamheten?
Hur vill vi arbeta med scenkonst i ett förändrat kulturklimat?
Kring vilka kostnader kan vi samarbeta med andra aktörer?
Vilka kostnader behöver täckas genom bidrag?
Hur kan vi öka våra egna intäkter? Är det relevant?
Hur kan vi i dialog med kommunen stärka scenkonstens betydelse på orten och därigenom erhålla ökade bidrag?
Är formen för verksamheten ändamålsenlig idag eller kan vi förändra vår funktion? På egen hand eller tillsammans med någon annan aktör – scen, förening, verksamhet?
Vad har vi för möjligheter att samverka med andra parter?
Finns det hinder och risker? Vilka är i så fall dessa och hur kan vi undvika eller arbeta oss igenom dem?
Osv.

7.4 Statliga arrangörsmedel för regional fördelning?

Dans- och musikarrangörer samt arrangörer med konstområdesövergripande verksamhet erhåller statsbidrag genom Kulturrådet, förutsatt att även kommunalt eller regionalt bidrag utgår. Till musikarrangörer som är organiserade i riksförbund fördelas det statliga bidraget genom respektive

förbund (med vissa undantag), och på dansområdet når statliga medel arrangörerna genom arrangörsnätverk och större scener. Kulturrådet har de senaste åren verkat för att skapa utrymme för omprioriteringar genom vilka nya grupper och arrangörer har beviljats bidrag. Med anledning av samverkansmodellen avser Kulturrådet att under 2011 se över arrangörstödens utformning, och det finns skäl att utreda om stöden ska ingå i samverkansmodellen och således fördelas regionalt.

Arrangörscentrum bör titta närmare på hur en eventuell överflyttning av statliga arrangörsmedel till regionerna kan påverka arbetet med breddat arrangörskap. En regional fördelning av de statliga arrangörstöden kunde ge större möjligheter till arrangörsutveckling regionalt och lokalt. Med större arrangörsmedel till sitt förfogande kan regionen lättare arbeta långsiktigt för att möta arrangörernas behov, samt parallellt med till exempel Riksteaterns och länsmusikens subventionssystem visa på transparens i bidragsgivningen. Stödgivningen kan fortsättningsvis ske i tätt samarbete med Kulturrådet och de riksförbund och andra nationella organ som idag hjälper till med bidragsgivningen, oavsett om själva *fördelningen* sker genom riksförbunden eller ej. Självklart finns också nackdelar med en överflyttning, då arrangörer av nationell betydelse riskerar att förminska sett ur regionalt perspektiv, samt att bidragsgivningen i så fall skulle koncentreras till färre bidragsgivare. Idag har staten genom Kulturrådet en god överblick och en stark röst i att lyfta fram betydelsefulla arrangörer samt att vara en dialogpart för att ändamålsenligt reglera stödinsatserna.

Genom arrangörscentrum och resurscentrum kan regionala befintliga resurser synliggöras, växlas upp och komma de lokala arrangörerna till del, så att de statliga medlen kan användas maximalt och samtidigt stärka arrangörens nationella betydelse, sett ur ett regionalt perspektiv. Det skulle eventuellt också frigöra en flexibel pott med stödmedel till specifika arrangörsutvecklande insatser regionalt.

7.5. Regional dialog för utveckling av ekonomiska och praktiska stödformer

Under arbetet med förstudien har från olika aktörer uttryckts uppskattning gentemot Region Skåne för det sätt regionen involverat konst- och kulturlivet i arbetet med den regionala kulturplanen. Arrangörscentrum kan med fördel ta initiativ till liknande forum för att konkretisera former för att arbeta vidare med ovanstående områden. Kulturlivet är ständigt föränderligt och dialogen kring utveckling bör vara levande. **En första diskussion föreslås med utgångspunkt från förstudien om breddat arrangörskap, och hur gemensamma prioriteringar angående praktiska och ekonomiska stödformer kan ses över och utvecklas.**

8. Jämställdhet

Riksteatern har ett ansvar för att ett jämställdhetsperspektiv beaktas i alla delar av verksamhet som berör Riksteaterns område. För att nå breddat arrangörskap bör arrangörscentrum hålla en öppen dialog med arrangörerna om det gemensamma ansvar som alla aktörer inom scenkonstfältet har för ökad jämställdhet, samt utveckla metoder för åtgärder och uppföljning vad det gäller genusfrågor. Exempel på insatser kan vara att

- genom statistik höja medvetenheten om frågan och hur det ser ut på scenkonstområdet, i föreningslivet, i styrelser etc. ur ett jämställdhetsperspektiv
- visa på vilka faktorer som spelar in vad det gäller genusrelaterade frågor
- se över styrelsesammansättningar samt visa på former för rekrytering till styrelser och arbetsgrupper för att främja jämställdheten
- i relation till de produktioner som arrangeras bevaka hur, t ex på årsbasis, antal upphovspersoner, personer i konstnärlig ledning, skådespelare etc. förhåller sig till ett jämställdhetsperspektiv
- tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i samband med insatser som berör återväxt
- visa på goda exempel där ett målmedvetet arbete lett till goda resultat, god dynamik och mångfald i relation till arrangörens verksamhet
- erbjuda samarbete med scenkonstlivet i övrigt i dessa frågor
- utforma checklistor för arrangörer att använda i verksamheten
- m.m.

9. Internationellt

Främjande av arenor för internationellt och interkulturellt utbyte är en fortsatt prioriterad uppgift inom kulturpolitiken. Idag sker internationellt utbyte naturligt inom scenkonstområdet i det att många aktörer (musiker, skådespelare, dansare, ensembler, koreografer, dirigenter osv.) verkar på en internationell scen. Kulturinstitutionernas internationella arbete varierar över landet och begränsas inte sällan av ekonomiska resurser. Ett breddat arrangörskap bör även inkludera det internationella perspektivet så att förutsättningarna för utbyte stärks även hos produktions- och arrangörsled. Detta kan handla om att

- särskilt titta på arrangörens roll och ansvar för att publiken ska få möta utländska produktioner
- samverka kring och tillvarata erfarenheter och ekonomiska resurser så att befintlig verksamhet och kontaktnät kan växlas upp
- arbeta för att arrangörerna själva, parallellt med institutionerna, kan få en mer självklar plats på den internationella scenen genom att delta i utbyten

I statsbudgeten för 2011 nämns att den nya plattformen för musiken (se ovan) kan bidra till "att främja internationell samverkan inom det svenska musiklivet", samt att viktiga utvecklingsområden bl.a. är att "främja den professionella dansens utveckling liksom samverkan mellan institutionerna och den fria scenkonsten". Även detta är något som berörs av arbetet gällande breddat arrangörskap, och som bör sättas i en internationell kontext.

För att tydligare internationellt kommunicera den mångfald av ideella och professionella arrangörer som finns i Sverige kan arrangörscentrum göra insatser i syfte att dels öka möjligheterna för internationella gästspel hos arrangörerna, dels erbjuda internationella inspirationsinsatser för arrangörer.

10. Samarbete mellan institutioner och civilsamhällets arrangörer

Samarbete mellan aktörer med regionala uppdrag och arrangörsledet sker i stor utsträckning idag, och flera institutioner och organisationer med regional finansiering har i uppdrag att verka för arrangörsutveckling. Arrangörscentrum ger dock *arrangörerna* en möjlighet att ta initiativ till kunskaps- och erfarenhetsutbyte i dialog med dessa aktörer. Det kan ske i proaktivt, utvecklande eller utvärderande syfte beroende på övrigt samarbete. Följande frågebatteri kan ligga till grund för dialog samt utvecklas vidare. Gemensamma frågor genom vilka man kan berika varandras arbetsfält kan till exempel vara följande.

Arrangörsutveckling

Hur ser institutionerna på begreppet att "stärka arrangörsledet", och vilka är arrangörernas behov i det avseendet?

På vilket sätt kan institutionerna vara en resurs för arrangörsutveckling?

Hur förhåller sig institutionerna till ett arrangörscentrum och ett resurscentrum – vad vill institutionen ha ut av en sådan konstruktion, och på vilket sätt kan institutionen bidra?

Hur kan kunskap om, möten med och intresse för scenkonst stärkas?

Hur möter institutionerna unga och nya arrangörer som inte är organiserade?

Vilka är erfarenheterna från turnéläggning – arrangörens respektive institutionens bild – och hur kan de omsättas i lämpliga åtgärder för förbättring?

Hur ser respektive part på Riksteatern och dess funktion?

Konstnärlig utveckling

Hur kan arrangörerna bidra till konstnärlig utveckling? Vill arrangörerna påverka de produktioner de arrangerar, och i så fall hur? Hur ser institutionen på den typen av dialog? Vad är arrangörens styrkor gentemot institutionen vad det gäller kunskap om tillgång och efterfrågan hos publik på orterna?

Tillgänglighet

Hur kan vi gemensamt förbättra tillgängligheten så att alla medborgare, oavsett t ex ursprung, ekonomiska och fysiska möjligheter får tillgång till scenkonst av hög kvalitet, på sin ort, men också på de större scenerna?

Arrangemanget som mötesplats för publik, unga, scenutövare osv. – hur kan detta utvecklas i samspel med institutionerna?

Publikdialog i samband med föreställning – goda exempel? Vilka erfarenheter har regissörer, koreografer, tonsättare osv. i detta avseende? Kan publikmöten göras i större omfattning och är det önskvärt?

Publikarbete – att locka unga och värna äldre? I vilka former kan sådant samarbete ske?

Hur arbetar vi med och gentemot barn och unga? Hur kan vi tillsammans ansvara för att alla unga i egenskap av publik blir presenterade scenkonst, och samtidigt stimulera till deltagande och återväxt?

Mångfald och jämställdhet

Hur tar vi ett gemensamt ansvar för jämställdhet inom scenkonstområdet?

Hur kan vi ta ett gemensamt ansvar för mångfaldsfrågan inom scenkonstområdet?

Vilka är lagren för delaktighet i scenkonstlivet – professionella scenutövare, konstnärlig ledning, produktion, upphovssidan, arrangörskapet, osv.? Vilka möjligheter har vi att arbeta med frågan och hur kan vi nå direkt resultat hos arrangörerna? Vilka insatser är rimligt att arrangörerna respektive institutionerna sörjer för i relation till arrangemanget?

Internationellt

Hur kan arrangörerna ta del av internationella kontaktnät och vara delaktiga i gästspel, och vilka unika internationella kontakter har byggts upp hos arrangörerna?

Hur viktigt är det med internationella influenser eller internationell verksamhet i övrigt, och hur påverkar sådan verksamhet orten respektive arrangören och scenkonstområdet?

M.m.

(Efter att de båda förstudierna gällande utveckling av resurscentrum genomförts bör ovanstående frågeställningar även kopplas till det fria produktionsledet. Varför institutionerna lyfts i detta sammanhang är på grund av de regionala uppdrag som direkt berör institutioner och arrangörsutveckling.)

11. Förslag

11.1 Uppbyggnad av resurscentrum för scenkonst

För att Riksteatern ska kunna ta ett utökat ansvar för arrangörsfrågorna i regionen på scenkonstområdet är det förstudiens bedömning att arrangörscentrum från början måste ses som en del i en större kontext, där arrangörs- och produktionsled samverkar i ett resurscentrum, och där det finns ett tydligt förmedlingsuppdrag. Arrangörscentrum bör därför formars i samklang med övrig verksamhet vid resurscentrum samt i förhållande till andra organisationer som arbetar med arrangörsfrågor, t ex Musik i Syd, Malmö opera, Skånes dansteater, Ideell kulturallians m.fl. Flera av dessa visar intresse för att vara en del av arrangörscentrum, alternativt kopplas till vissa funktioner eller bidra med kunskap. Förstudien anser dem vara självklara parter i ett resurscentrum.

Finansieringsbilden måste ses i ett helhetsperspektiv, där eventuella insatser från befintliga medel hos medverkande organisationer kan tydliggöras, och därmed behovet av eventuella utökade medel formuleras. De arbetsinsatser som föreslås i denna förstudie har dock ett rent arrangörsperspektiv och kan utvecklas och tillämpas direkt genom den projektledning som anställs vid Riksteatern Skåne hösten 2011, och som redan är finansierad. Behovet av personal vid resurscentrum kan klargöras i samtal med det regionala scenkonstlivet under den fortsatta uppbyggnaden.

Arrangörscentrum och Resurscentrum kan som begrepp ses över så att namn på verksamheterna blir relevanta för den form som uppbyggnaden landar i. Även begreppen arrangör, producent och förmedlare.

11.2 Verksamhetsben

Följande starka linjer i verksamheten föreslås i det här skedet för att nå breddat arrangörskap.

- 1) Levande dialog med arrangörer i bred bemärkelse samt andra arrangörsforum i regionen – erfarenhets- och kunskapsutbyten, gemensam utformning av behovsrelaterade insatser.
- 2) Stärka möjligheterna för produktions- och arrangörsled att arbeta samman – ett led i uppbyggnadsarbetet av ett resurscentrum för scenkonstområdet – samt visa på fördelarna med samverkan, t.ex. vad det gäller delad finansiering.
- 3) Öka medvetenheten om det gemensamma ansvaret för att ett jämställdhets-, ett mångfalds- och ett tillgänglighetsperspektiv tillämpas i arrangörsverksamheten – utforma verktyg för arrangörerna att arbeta med dessa frågor samt bidra med relevanta nätverk.
- 4) Stärka arrangörernas möjligheter att bidra till regional utveckling – synliggöra verksamheten i ett samhällligt perspektiv samt medverka till att arrangörernas initiativ till fördelaktig samverkan inom scenkonstområdet blir genomförbara. Bidra till att koppla arrangörernas arbetsfält till forskning samt framtagande av statistik.
- 5) Stimulera de lokala arrangörsförutsättningarna – finnas tillgänglig som part för diskussioner kring lokal samverkan samt utgöra ett bollplank för arrangörernas profilering lokalt.
- 6) Vara delaktiga i utformning och utveckling av stödsystem som berör arrangörsledet – motverka att relevant verksamhet i relation till breddat arrangörskap inte exkluderas samt bevaka att stödmöjligheterna korresponderar med insatser för breddat arrangörskap.

11.3 Arrangörsfrämjande insatser

Områden för insatser som arrangörscentrum kan ta initiativ till inom ramen för, och i samklang med, ett regionalt resurscentrum för scenkonst föreslås nedan. Dessa "programområden" kommer med tillfogat produktionsperspektiv att kunna utvecklas i samklang med andra aktörer. Arrangörscentrum bör hjälpa till att

- **Bredda arrangörsrollen** – arbeta med arrangemanget och arrangörskapet som företeelse. Visa på vad arrangemang av scenkonst kan innebära, dvs. synliggöra olika syften med scenkonstarrangemang för att locka nya och unga arrangörer, t ex arrangemanget som plattform för möten mellan unga och professionella utövare, som kompetensutveckling, som en form av företagande, för uppbyggnad av nätverk, osv. Även visa på hur scenkonstarrangemang kan ingå i eller kopplas till annan verksamhet såsom idrottsklubbar, allaktivitetshus, kulturskolor, etniska föreningar etc.
- **Synliggöra nya och unga arrangörer** – underlätta för arrangemang av scenkonst hos nya arrangörer, t ex unga arrangörer, producenter och fria grupper som själva är arrangörer, m fl. Verka för arrangörskap i nya former vare sig långsiktig, punktvis eller säsongsviss verksamhet. Knyt samman resursfunktioner i Skåne för att stimulera nytt arrangörskap. Genom arrangörskap stärka ungas delaktighet och inflytande i de områden man lever och verkar.
- **Stärka arrangörens initiativkraft** – skapa möjligheter för arrangörer att ta initiativ till "satellitverksamhet" där olika delar av scenkonstlivet samverkar långsiktigt, projekt- eller säsongsviss för breddat arrangörskap. Erbjud vidgad delaktighet i syfte att nå nya nätverk av utövare och publik. Detta kan gälla kring enskilda produktioner eller i främjande syften. T ex Skånes dansteater Dockplats 2010.
- **Bygga upp en resurspool för scenkonstområdet** – med fokus på arrangörsrollen, men tillsammans med produktionsledet, tillgängliggöra resurser för arrangörerna i form av ekonomisk hantering, bärhjälp, tekniska hjälpmedel för funktionsnedsatta personer, m.m. Vissa funktioner kan finnas hos arrangörscentrum medan andra kan tillgängliggöras hos andra relevanta organisationer, eller i samarbete med företagare lokalt och regionalt för att inspirera till att arbeta med kulturområdet.
- **Uppmuntra och underlätta lokal samverkan** – i samarbete med Ideell kulturallians samt scenkonstlivets resurser i stort (hos institutioner, fria grupper och civilsamhället) uppmuntra till lokal dialog så att arrangören får bästa förutsättningar att verka, samt att arrangörer mottar lämpliga produktioner i förhållande till fysiska möjligheter, publikunderlag, nätverk etc. lokalt.
- **Delta i regional dialog för utveckling av stödformer** – bevaka att både de praktiska och de ekonomiska stödsystemen för arrangörer utvecklas i linje med arrangörernas och scenkonstlivets behov, och inte exkluderar aktörer som bör omfattas av ett breddat arrangörskap, t ex unga arrangörer utan organisation, säsongsvisa arrangörsinsatser, producenter som arrangörer, kulturdialog som forum för arrangemang, etc. Finna vägar för att optimera utväxlingen av befintliga stöd.
- **Möjliggöra internationell verksamhet** – se till att de arrangörer och kommuner som vill öka det internationella utbytet får tillgång till de nätverk, den kunskap och det stöd som behövs för kvalitativa arrangemang. Utbyte kan ske t ex i form av gästspel, samarbete i en turnéslinga m.m. Exempel på samarbetspart är Örescenen, interreg-projekt m.fl.

Utöver de insatser som föreslås ovan förekommer i texter även följande förslag och möjligheter för arrangörscentrum.

- arrangemanget som mötesplats
- mentorsprogram för unga och nya arrangörer
- att knyta an ett ungdomsutskott
- samarbeta med etniska forum och organisationer för kulturdialog
- visa på vägar för arrangörer att bidra till Skapande skola
- ta stöd i utvärderingen av samverkansmodellen gällande arrangörernas möjligheter att vara delaktiga i den framtida utformningen av modeller och system för fördelning av stöd
- tydliggör för både producenter, arrangörer och publik strukturer och vägar för hur produktioner når en publik, detta för att främja ett bredare arbetssätt
- klargör Riksteaterns profil i förhållande till scenkonstbegreppet
- samarbete med institutionerna angående arrangörsutvecklingsprojekt samt utbyte av erfarenheter
- öppna upp för andra arrangörer än riksteaterföreningar – hur kan de påverka arrangörscentrums utformning
- visa på hur den enas stödbehov är den andras styrka – arrangörscentrum behöver inte hjälpa till med allt, men kan knyta kunskap till hjälpsökande
- skapa resursfunktion där arrangören också kan bidra till konstnärlig utveckling, tillgång och efterfrågan

12. Referenser och kontakter

Under arbetet med förstudien har kontakter tagits och samtal förts i huvudsak med representanter för

Kultur Skåne
Riksteatern
Riksteatern Skåne
Arrangörer genom Riksteatern Skåne
Danscentrum Syd
Teatercentrum, södra regionen
Musikcentrum
Musikcentrum Väst
Malmö Opera
Skånes Dansteater
Musik i Syd
Spiritus mundi (kulturdialog, ungdomar)
Enskilda kulturskapare som är arrangörer
Västra Götalandsregionen

(I samband med den sammanfattande analys som ska utmytna i vidare förslag för utveckling av resurscentrum knyts ytterligare kontakter till arbetet, såsom kommunala företrädare, scener, teatrar, producenter, scenutövare, arrangörer m.fl.)